

Na tragu Defenestracija Gorana Fruka

UVOD: Prve tri defenestracije Gorana Fruka

Goran Fruk (1959 – 1993) povezao je krajem osamdesetih godina alpiniste i studente Akademije likovnih umjetnosti; tako je mogao ostvariti niz performansa, od kojih su najpoznatije **d e f e n e s t r a c i j e** – spuštanja s njegovih prozora u petom katu na Cvjetni trg...

1986. godine održala se prva defenestracija. Najprije su se na trgu postavljali štafelaji, a nakon njih pokazala su se užeta prebačena kroz prozore zgrade; ovaj prizor prikazao se nepoznatim, jer su se na njima pokazale slike. To su bila alpinistička užeta. slike su alpinističkim užetima spuštane preko fasade, gdje su ih studenti ALU postavljali na štafelaje, itd.

1987. g. lelujale su zrakom plastične ptice i drugi razni predmeti i ljudi, spuštali se alpinisti na skijama po fasadi, muzičar se spuštao s bubnjem, vještica je jahala na metli spuštajući se prema vrhovima stabala. U podnožju zgrade sjedila je publika; na stol su im dolazili tanjurići s ukusno složenim kolačima – donosile su ih lijepe djevojke u lijepim starinskim haljinama. Bile su to studentice Akademije likovnih umjetnosti. Kolači su bili napravljeni od spužve i sjajnih boja...

1988. g. na trećoj defenestaciji, na fasadi zgrade na Cvjetnom trgu, prvo su bili postavljeni crni pravokutnici ispod prozora. Nakon toga poletjele su srebrne trake prema trgu, dok se na užetu spuštala dama u crnom hvatajući i preusmjeravajući folije i time mijenjajući sliku...

Performansi su bili povezani s Goranovim slikanjem, različitim iz godine u godinu, od štafelaja pa sve do odustajanja od »šarenila« i okretanja u pravcu "pojmovnog defenestriranja slike".





Druga i treća defenestracija



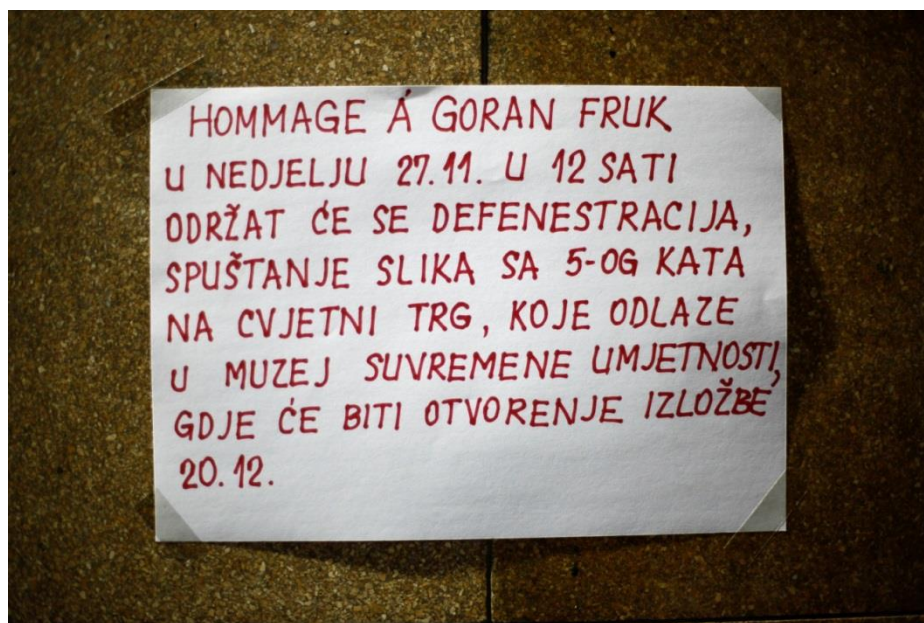
Četvrta defenestracija

2016. u nedjelju, 27. studenog, poslije 12 sati, na Cvjetni trg u Zagrebu stizalo je, i zadržalo se, sve više ljudi pod kišobranima. Obično ljudi žure kad kiši. Ovaj put su se radoznalo raspitivali o tome što se ovdje sprema. Na petom katu pripremala se defenestracija. Kiša je prestala. Odjednom su postale vidljive slike i izvođači performansa na prozorima. Počelo je spušanje slika preko fasade. Spuštalo se polagano, tiho i pažljivo.

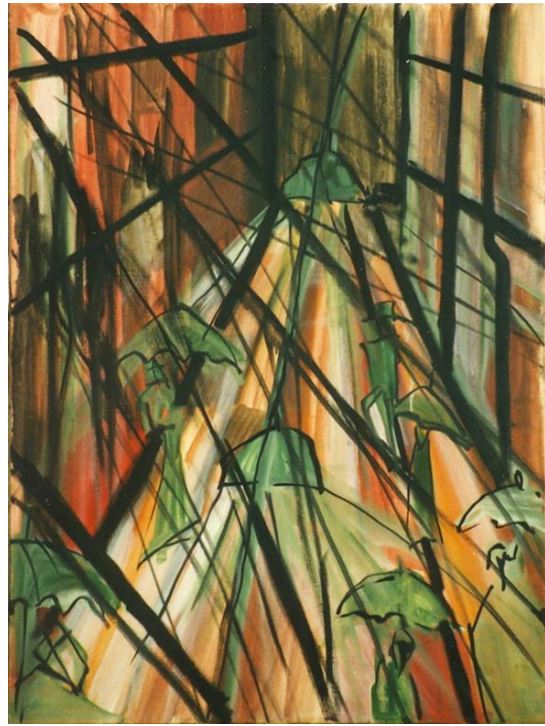
Takav performans nije uobičajen; izvođači ne pokazuju svoje sposobnosti, u odjeći nema atraktivnosti, svjesno daju prednost slikama, a ne sebi. To je ganulo neke gledatelje. Sa slikama se postupalo oprezno, od početka sve do silaza na trg, a nakon toga do smještanja u vozilo Muzeja suvremene umjetnosti, u čemu je sad sudjelovalo i njegovo osoblje. Kad su slike smještene u vozilo i odvezene u MSU, na Cvjetnom trgu opet je počela kiša.

Izlazak s prozora i spuštanje slika izvodili su alpinisti i špiljari Planinarskog društva „Velebit“: Marijan Sutlović, Tanja Šinko, Čedo Josipović, Anja Žmegač, Marko Masnec, Marina Grandić, Darko Jeras i Domagoj Čajko. Prvi je u ovu akciju krenuo Mak Sedmak, koji je sakupio i uvježbavao sudionike. Iznad njih, na terasi, značajnu ulogu su imali vrhunski članovi gorske službe spašavanja: Branko Šeparović, Borislav Aleraj, Boško Mrđen i Darko Šrut. U stanu na petom katu pripremu događanja vodila je Đurđa Sučević.

Na dnu zgrade Gordan Bezjak prihvaćao je spuštene slike i pomagao u nošenju slika u vozilo MSU. Sve je prošlo kako treba. Ljudi na Trgu srdačnim su uzvicima i pljeskom popratili svaki silazak i sa zanimanjem fotografirali događanje. Ovo je bila 4. defenestracija, a prva bez Gorana Fruka.

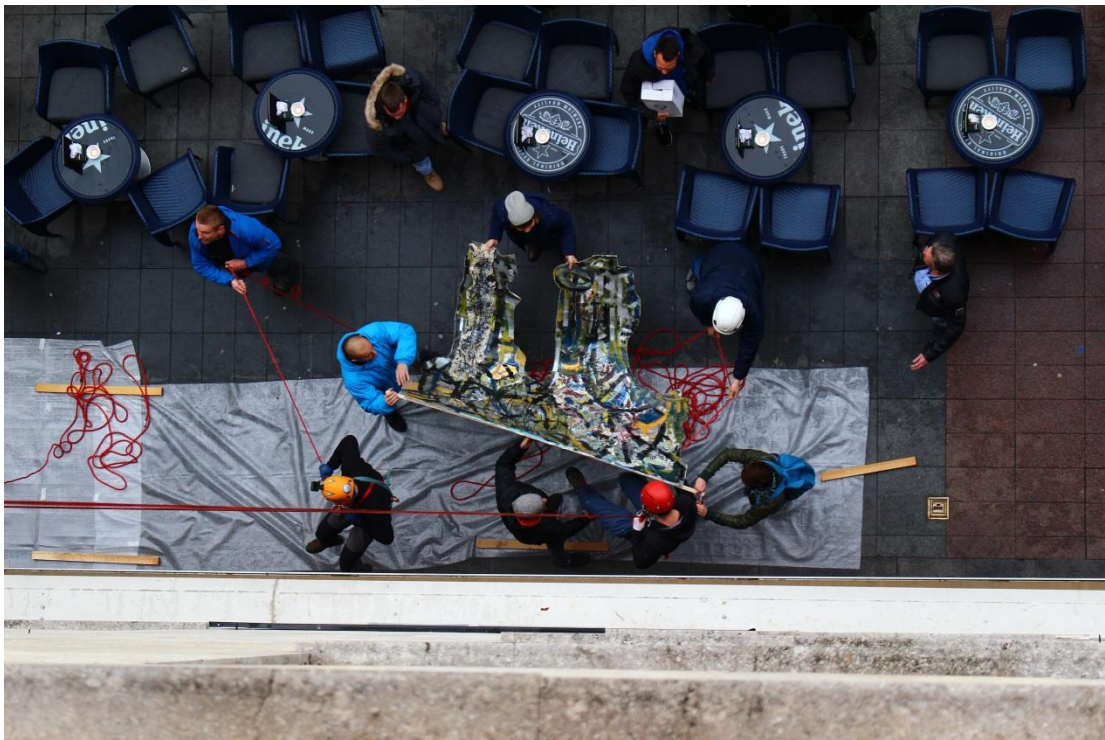


Goran Fruk,
Kiša u Bogovićevoj ulici, početkom 1980-ih
godina
akril / platno, 100 x 70 cm





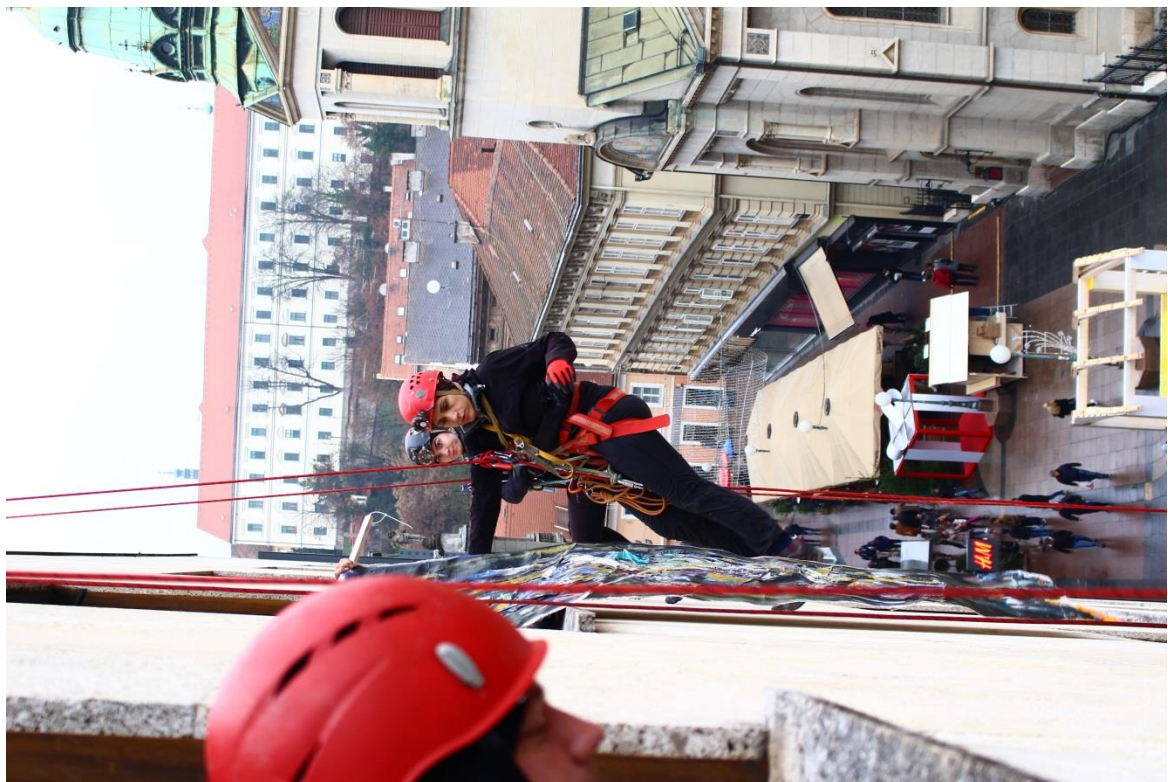
















AKCIJA:

RE/DEFENESTRACIJA, hommage à Goran Fruk

CVJETNI TRG, NEDJELJA, 27. 11. 2016. U 12 SATI

M MUZEJ
SUVRERENE
UMJETNOSTI
SI ZAGREB
MUSEUM OF
CONTEMPORARY ART
www.muzsi.hr



FOTO: SLOBODAN OLIĆ

Muzej suvremene umjetnosti poziva vas na izvedbu akcije *RE/DEFENESTRACIJA hommage Goran à Fruk* u nedjelju 27. studenoga 2016. u 12 sati na Trgu Petra Preradovića (odgađa se u slučaju lošeg vremena).

S petog kata zgrade na Trgu Petra Preradovića alpinisti će izvesti akciju ekstremnog *descenta* » pokretne izložbe«, odnosno spuštanja slika Gorana Fruka, a potom će slike biti premještene u Muzej suvremene umjetnosti.

Ljubav prema alpinizmu, kojim se Goran Fruk intenzivno bavio, sjedinio je s umjetnošću: povezoao je studente Akademije likovnih umjetnosti s alpinistima, te u razdoblju od 1986. do 1988. izveo happening *Defenestracije I, II i III*.

Umjetničko djelovanje Gorana Fruka (Zagreb, 1959.–1993.) obilježilo jedno značajno poglavlje u povijesti umjetnosti hrvatske scene. U suradnji s prijateljima s Akademije likovnih umjetnosti izveo je niz akcija, scensko glazbenih projekata, happeninga i performansa koji su višestruko obilježili umjetničku scenu

1980-ih godina te ujedno prethodile njegovu najvažnijem umjetničkom interesu — slikarstvu.

U umjetničkom radu Goran Fruk bavio se problematikom »razbijanja« klasičnoga okvira slike kao dominantnog medija slikarskog djelovanja. Taj čin defenestracije Sonja Briski Uzelac žanrovski je odredila kao performanse i akcije u najboljoj neodadaističkoj maniri i kao izravnu realizaciju metafore *slika-prozor-svijet* u kojoj se doslovno izbacuju predmeti, ljudi i poruke kroz prozor s petog kata na plohu Cvjetnog trga. Publika je te performanse doživjela i tumačila na različite načine, npr.: Studenski list 22. 5. 1986. o *Defenestracijama* navodi sljedeće: »Riječ je o monstruoznom *happeningu* pod naslovom *Defenestracija*, projektu straha i užasa o kojem se posljednjih dana naveliko šušalo po gradu.«

Trideset godina nakon izvođenja prvih *Defenestracija*, izvedbom akcije *RE/DEFENESTRACIJA hommage à Goran Fruk* ponovno oživljavamo sjećanje na iznimnog umjetnika želeći naglasiti važnost njegova umjetničkog rada za

grad Zagreb, u kojem je živio i stvarao, i značenje njegove umjetničke ostavštine. Izlazeći iz prostora privatnog, njegova djela ulaze u prostor javnog, dana su na uvid i gledanje publici koja na javnom prostoru trga postaje aktivni promatrač i sudionik, pogleda usmjerenog prema visokim prozorima na fasadi zgrade Goranova ateljea s kojih se spuštaju njegova djela.

Izlazeći iz prostora privatnog u prostor javnog, seleći se iz stana/ateljea u muzejsku instituciju, umjetnički radovi postaju javno dobro kao donacija umjetnika i njegove obitelji društvu.

Izvođenjem akcije *Re/Defenestracija hommage Goran Fruk*, najavljujemo nadolazeću izložbu *Goran Fruk — re(DE)konstrukcija slike* koja će se otvoriti u Galeriji MSU-a 20. prosinca 2016.

KUSTOSICA PROJEKTA:
MARTINA MUNIVRANA
STRUČNA SURADNICA:
SONJA BRISKI UZELAC

Djeca cvijeća sa zgrade i drveća

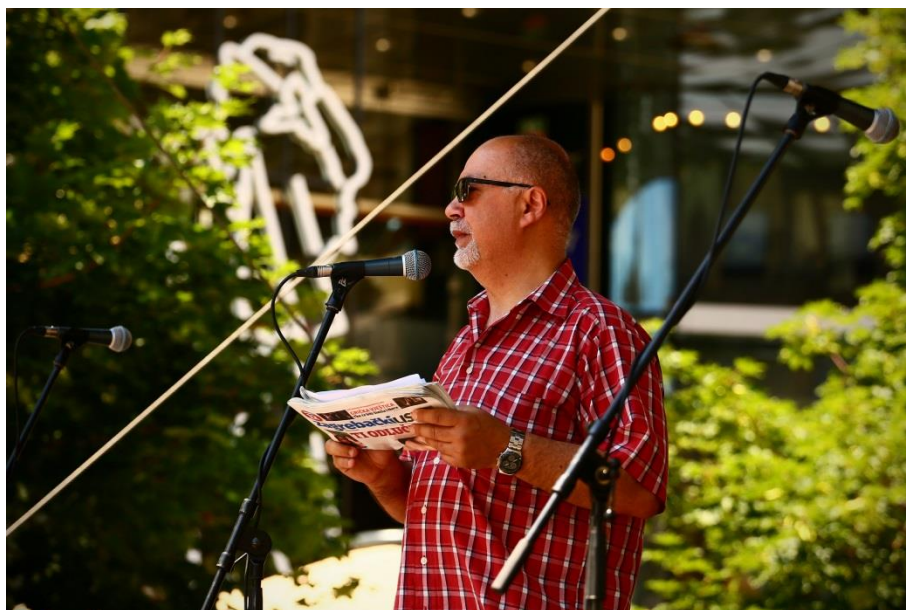
Umjetnička akcija na tragu *defenestracija* Gorana Fruka, u sklopu manifestacije *Cest is d'best*, održana je 03.06.2017. u 13 h. Za 50-godišnjicu Hipi pokreta na pročelju zgrade na zapadnoj strani Cvjetnog trga u Zagrebu članovi Planinarskog društva Velebit izvode koreografiju sa cvijećem - simbolom radosti, ljubavi i ljepote. Uspinju se i spuštaju s prozora na petom katu, izlaze iz zatvorenog prostora u otvoreni koji je simbol slobode. Njihova poruka je: "Slavimo ideju mira i ljubavi, pridružite nam se"!

Autori: Marijan Sutlović i Mak Sedmak; Mentor: Đurđa Sučević; Dekorater cvijeća: Zvonimir Butula; Muzika: Ivica Bevanda; Tumačenje performansa na pozornici: Dijana Nazor i Zoran Cvijić; Fotografije: Sonja Fruk Mundorfer.

Priprema i izvedba prošli su u velikom oduševljenju.

Na petom katu našla se gomila cvijeća raznih boja i zelenog lišća. Uz dekoratera to su donosili Velebitaši i prijatelji. Na kraju se cvijeće dijelilo gledaocima, a latice su lepršale s prozora. Spuštane su niz prozore najprije okićene trake, a nakon njih alpinistička užeta. Dečki su se uspinjali po užetima, dok su se djevojke spuštale s prozora prema njima.

Poruke su bile jasne: Svako mjesto u svijetu može postati mjestom susreta, čak i onda kad se to drugima čini bizarno. Potrebno je proći put odozdo, i spustiti se odozgo, da bi ispružena ruka pronašla drugu ruku. Sinergija je uvijek važna i djelotvorna. Ozračje radosti je presudno, baš kao i vještina sudionika. Poruka mira na kraju logični je završetak povezanih i skladotvornih energija.









Vještica na kuli Lotrščak

31. 05. 2019.

5. defenestracija na tragu Gorana Fruka bila je povezana sa prošlih 5 stoljeća.

Izvođači: Đurđa Sučević Fruk, alpinisti i špiljari Planinarskog društva Velebit i najiskusniji pripadnici Hrvatske gorske službe spašavanja; Dizajner: Zvonimir Butula; Muzika: Mozart i Strauss; Fotografija: Dunja Desnica, Sonja Fruk Mundorfer, Sanja Lasić, Nataša Manat, Aleksandar Momirović.

U sklopu uličnog festivala *Cest is the best* u Zagrebu, 31.05.2019. g. izveden je performans pod nazivom Vještica na kuli Lotrščak. Inspiriran je II. defenestracijom Gorana Fruka iz 1987.g. kada je među izvođačima nastupila i jedna vještica. A ove godine, na isti način, ona se spuštala s metlom u ruci sa visina do dna stabla punog zelenila. Prvi put (1987.g.) s prozora zgrade na Cvjetni trg, a 2019. godine s vrha kule Lotrščak na Trg Bele IV.

U prošlim vremenima mnoge su žene, ni krive ni dužne, bivale optužene za vještičarenje i vezu s đavlom. Nakon priznanja đavla, čega ustvari nije ni bilo, trpjele su najgora mučenja dok nisu skončale na lomači. Isljedničku torturu i izvršenje smrtne kazne prekinula je tek carica Marija Terezija 1758. Prvi sačuvani zapis o njihovom postojanju datira iz 1360. g.

Kakve su bile vještice? Bile su neposlušne, nisu bile ograničene, neki su ih poštivali, a bilo je i raznih zavidnih, te pojedinaca koji su od dovođenja na mučenje i uništavanje tih optuženih žena, imali neke koristi i drugih razloga...

Tokom vremena, te vještice, coprnice, čarobnice postajale su sve više poznate po skupljanju i pripravljanju ljekovitog bilja, najviše za slabe i bolesne. Pomagale su i duši i tijelu.

Putevi vještica, neravni su, strmi i naporni. Tim putovima mnoge se uspinju i susreću se s drugim ljudima koji vole planine a neki od njih skupljaju i ljekovito bilje. Naše vještice znale su se naći i sa članovima planinarskog društva Velebit, a neki od njih mogli su ih i prepoznati.

Vremena se mijenjaju, susreti također, a vjerojatno će se mijenjati i u budućnosti. Što se više uspinjemo, to nam je pogled širi, sve do beskraja.

Sada u Zagrebu na Gornjem gradu povremeno vidamo vještice. Ako se na Gornjem gradu s vremenom poveća broj vještica moglo bi se više dobrog i lijepog širiti u našoj budućnosti.











GORAN FRUK mnogo je doživio u planinama. Najviše, iznad Zagreba, na Sljemenu. Na mjestu koje je poznao od djetinjstva, nestao je...

Visoka i vitka smreka, ravna, uspravna, s vrhom koji je nadvisio ostale, ta smreka bila isčupana s korijenom. Vjetar. Priroda. Šuma ostaje.

Najvišijih se vrha strijele hitaju, govorio je moj tata.

Ang Pu, pao je na Himalaji, na Everestu, prepustio se padu, nije se opirao...

Vlado Matz, na Grintavcu, prepustio se lavini, nije se opirao...

Goran Fruk, na Sljemenu, odletio je, nije ni znao...

Slike ostaju.

